

Ärende: VN/33963/2024

Begäran om utlåtande om regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration och till lagar som har samband med den

Lausunnonantajan lausunto

Reformen av de utbildningar som främjar integration och språkkunskaper

Regeringens proposition syftar till att reformera lagstiftningen och servicesystemet för främjande av integration så att de bättre motsvarar statsminister Petteri Orpos regeringsprogram. Avsikten är att integrationen tydligare än tidigare ska baseras på språkinläring, arbete, orientering i det finländska samhället samt iakttagande av samhällets regler. Propositionen strävar efter att stärka invandrarens eget ansvar för sin integration och göra systemet mer förpliktande.

Genom propositionen genomförs de sparmål som ingår i regeringsprogrammet och budgetriaan, inklusive ett sparmål på 15 miljoner euro enligt regeringsprogrammet samt ett ytterligare sparmål på 30 miljoner euro i statens ersättningar för främjande av integration på nivån för år 2027.

STTK rf. anser att internationella arbetstagare som aktivt rekryteras till Finland omedelbart vid ankomsten behöver integrationsfrämjande utbildning, särskilt språkutbildning. Den utbildning som arbetsgivare och rekryteringsföretag erbjuder i utreselandet är varken tillräcklig eller enhetlig vad gäller till exempel språkutbildning, arbetslivskunskap och kunskap om destinationslandet.

Om utreselandets utbildning är otillräcklig får arbetstagaren inte tillräckliga förutsättningar att själv ansvara för sin integration. Förberedelser för arbete i en finländsk arbetsmiljö förutsätter tillräckliga språkkunskaper och samhällsorientering.

STTK anser att utan en offentligt organiserad och förpliktande helhet av integrationsutbildning finns det risk för att aktivt rekryterade arbetstagare helt faller utanför servicesystemet.

Integrationsutbildningen bör vara obligatorisk, kostnadsfri och lika tillgänglig för alla som kommer till Finland på arbetsgrund. Det ska vara möjligt att delta i utbildningen under arbetstid.

För personer som aktivt rekryterats från länder utanför EU/EES ordnas integrationsutbildning som en del av utreselandets utbildning. Detta säkerställer att de rekryterade redan vid ankomsten till Finland har tillräckliga förutsättningar att integreras i samhället samt tillräckliga språkkunskaper för att klara vardagen och läroavtalsstudier.

Besparingar i finansieringen av främjandet av integration

Regeringens proposition syftar till att uppnå betydande besparingar och öka effektiviteten i integrationen. Propositionen ökar dock myndigheternas arbetsbörda och ansvar. Den har konsekvenser för flera nationella myndigheters uppgifter och verksamhet. De nya lagstadgade uppgifterna förutsätter tillräckliga och ändamålsenligt riktade resurser samt smidigt myndighetssamarbete genom hela integrationsförvaltningen, för att de uppställda målen om effektivitet och besparingar ska kunna nås.

De besparingar som redan under de senaste åren riktats mot statsförvaltningens myndighetsfunktioner utmanar propositionens mål. Genomförandet av statens produktivitetsprogram pågår, och de därtill hörande besparingarna träder i kraft från och med 2025. Besparingarna har minskat myndigheternas handlingsutrymme i planeringen och resursfördelningen av verksamheten. Effekterna av de nya och utvidgade lagstadgade uppgifterna på ekonomi och personal borde beskrivas mer exakt i propositionen. Myndigheterna måste kunna förutse och planera sin verksamhet långsiktigt, vilket kräver en tydlig helhetsbild av förändringarna i uppgifter, resursbehov och deras tidsmässiga fördelning.

STTK rf. betonar att det finns behov av att precisera propositionens konsekvensbedömningar, särskilt de ekonomiska och myndighetsrelaterade effekterna. De ekonomiska bedömningarna innehåller betydande osäkerhetsfaktorer. Propositionens konsekvenser kan variera avsevärt beroende på till exempel antalet ansökningar och förändringar i verksamhetsmiljön. Vid konsekvensbedömningen bör därför olika scenarier samt tillräcklig modellering och beräkningar utnyttjas, så att myndigheternas uppgifter, kostnader och resursbehov kan bedömas realistiskt och förutseende.

STTK understryker att förändringar i myndigheter och arbetsuppgifter kräver en god personalpolitik. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot personalens ork, välmående i arbetet och kompetensutveckling. Särskilt i det inledande skedet av genomförandet av nya bestämmelser är behovet av förändringsledning, introduktion i nya förfaranden och stöd för personalens arbetsvälmående centralt.

STTK anser att nedskärningar i finansieringen av integrationsutbildningen strider mot målet att trygga tillgången på arbetskraft. Bristfällig integration och otillräckliga språkkunskaper hos arbetstagare som aktivt rekryterats till Finland kommer i framtiden att märkas på arbetsplatserna exempelvis som försämrad arbetsförmåga och ökad belastning, ett större behov av introduktion för både arbetstagare och arbetsgivare samt ökade arbets- och patientsäkerhetsrisker.

Enligt STTK är nedskärningarna i integrationsutbildningen kortsiktiga. De leder inte till långsiktiga besparingar, utan flyttar kostnaderna till andra samhällssystem. För arbetstagare som kommer från länder utanför EU- och EES-området är integrationsutbildning dessutom ett sätt att förebygga diskriminering, ocker och arbetsrelaterat utnyttjande.

Målet med integrationen och den ökade förpliktande karaktären

För närvarande hör personer som aktivt rekryterats från länder utanför EU och EES inte till den primära målgruppen för de kommunalt ordnade integrationsfrämjande tjänsterna. Detta placerar dem i en ojämlik ställning i fråga om integration jämfört med de grupper som hör till primärmålgruppen.

När integrationsskyldigheten skärps måste man samtidigt säkerställa att även de som kommer till Finland på arbetsgrund har faktiska möjligheter att delta i tjänster som främjar integrationen. Det är inte möjligt att öka skyldigheterna i en situation där de tjänster som erbjuds inte når de arbetstagare som är föremål för aktiv rekrytering.

Ändringar i serviceprocessens initialskede

I förändringen av serviceprocessen i integrationsprogrammets inledande skede måste man säkerställa att arbetstagare som aktivt rekryteras från länder utanför EU- och EES-området inte faller utanför de kommunala integrationsfrämjande tjänsterna. Detta bör tryggas genom att möjliggöra integrationsutbildning som en del av utbildningen i utreselandet.

Övriga kommentarer

Arbetstagare som rekryteras från länder utanför EU- och EES-området befinner sig ofta i en särskilt utsatt ställning på grund av arbetsgivarberoende, bristande språkkunskaper och begränsat socialt stöd. Detta bör beaktas i lagstiftningsarbetet.

Integration, samhällsorientering och tillräckliga språkkunskaper stöder arbetstagarnas välbefinnande, stärker möjligheterna för dem som kommer till landet att etablera sig och minskar arbetsrelaterat utnyttjande.

STTK betonar att likabehandling och icke-diskriminering alltid bör beaktas i lagberedningen. STTK anser att aktivt rekryterade arbetstagare stannar permanent i Finland endast om de garanteras verkliga och likvärdiga möjligheter att integreras och bygga sina liv i Finland på jämlika villkor.

Taina Vallander
STTK ry